

GLOBALIZATION VS NATIONAL IDENTITY

Andreea Mihaela Bratosin

PhD Student, Western University of Timișoara

Abstract: One of the most important fight of the moment is the fight between the globalization and the national identity. This fight separate the world in two parts: one hand those who are overwhelmed and on the other hand those who keep the identity spirit and the cultural values. The globalization is not a new process but is the result of economic transformations and technological. People may believe in benefits of this before realize that economical and technological development is a trap who lose the national identity. As a conclusion, we observe that this globalization process is not a negative element of the modern society; it helps this value become accessible it stimulates the communication and the creativity. In the second part of the paper I tried to present the two concepts of culture and national identity. And to point out that Europe does not need a world of globalization, of uniformity, but of a world in which the identity of the spirit prevails, the Romanians are proudly fighting to preserve these essential elements in forming a national identity.

Keywords: Globalization, tradition and religion, culture, informational system, national identity.

1.1 Globalizarea VS Identitatea națională

Una din cele mai importante lupte ale momentului dintre globalizare și identitate națională împarte lumea în două tabere, pe de-o parte cei care se lasă copleșiți de acest fenomen, globalizare, iar pe de altă parte cei care luptă pentru păstrarea spiritului identitar și ale valorilor culturale.

Putem observa că, ne îndreptăm spre o lume a globalizării, o lume ce presupune „libera circulație a mărfurilor, a capitalurilor și a creierelor”¹ susțin cercetătorii din zona politică Hans-Peter Martin și Harald Schumann în studiul „Capcana Globalizării”.

De asemenea, procesul globalizării „construiește” o lume care încearcă să caute înlăturarea fundamentelor esențiale ale unei națiuni: tradiția, religia, elemente etnice etc., acest lucru ducând la pierderea identității naționale. O mare parte din oameni se raportează la tot ce a adus bun acest concept și la faptul că lumea nu ar fi putut evolua fără mijloacele globalizării precum televiziunea, rețelele mondiale ale pieței electronice și internetul, mijloace de muncă ultraperfecționate.

---

¹ Hans-Peter Martin, Harald Schumann, *Capcana Globalizării*, București, Editura Economică, 1999, p.10.

Însă trebuie să ținem cont și de sfaturile, argumentele specialiștilor și anume că efectele globalizării nu sunt unele favorabile lumii. Economistul, Josephe Stiglitz, laureat al premiului Nobel pentru economie în anul 2001, îndeamnă oamenii la conștientizarea următoarei concluzii, „*globalizare nu reprezintă panaceul (remediul) unei ordini mondiale stabile*”².

Această dilemă reală „globalizare și identitate culturală, națională” a fost dezbătută și persistă de mai bine de un deceniu, procesul de globalizare uniformizează noul, face ca valorile să devină accesibile, stimulează comunicare și creativitatea, iar celălalt concept identitatea culturală, națională sunt prezentate de către S. Huntington identități ale civilizației și au rolul de a modela tendințele de coeziune, dezintegrare și conflict³.

Deși la prima vedere acestea par două concepte care nu împărtășesc elemente, fundamente comune relația dintre globalizare și identitate este mediată prin câteva enunțuri cu valoare de axiomă⁴: un argument ar putea fi faptul că pentru prima dată în istorie, politica globală este, în același timp, multipolară și multicivilizațională: modernizarea nu reprezintă occidentalizare; de asemenea echilibrul puterilor între civilizații este modificat: influența Occidentului este într-un relativ declin; civilizațiile asiatice își extind forța lor economică, militară și politică, civilizațiile non-occidentale își reafirmă valoarea propriilor culturi; înlăturarea situațiilor de criză datorită faptului că, societăți care împărtășesc afinități culturale cooperează între ele și nu în ultimul rând evitarea unui război global al civilizațiilor care depinde de faptul că liderii să accepte și să coopereze pentru a menține caracterul multicivilizațional al politicii globale.⁵

Este important de reținut faptul că ori cât de mult argumente am aduce în favoarea globalizării, identitatea națională ar trebui să primeze în fața acesteia, deoarece fără identitate națională, n-am mai fi și nu am ști cine suntem, toata istoria, tradițiile noastre ar fi șterse definitiv din memoria colectivă. Identitatea unei națiuni se autodefinește prin, religie, istorie, tradiții, elementele etnice, limbă, valori și obiceiuri, dar și prin raportare la un alter- ego- coexistența intermitentă originată în compatibilizări/(non) compatibilizări în anumite intervale istorice.

Trebuie să ținem cont și de faptul că, globalizarea presupune importuri și exporturi de valori și non-valori, acestea influențând comportamentul oamenilor, aici putem vorbi de societățile în schimbare unde nu mai există o cultură care să gestioneze aceste societăți, influențele și fenomenele negative se răspândesc foarte ușor și repede, astfel identitatea națională dispare.

După cum am precizat și mai sus globalizare influențează identitatea națională, aceasta având și consecințe psihologice și anume aceasta produce transformări ale identității, mai exact influențează modul în care oamenii gândesc despre ei însuși în relație cu mediul înconjurător, aceasta afirmație aparținându-i psihologului Jeffrey J. Arnett.⁶

² Adrian Gorun, *Globalizare și identitate*, Târgu Jiu, 2010, p. 8.

³ *Idem*, p. 10.

⁴ Samuel. P. Huntington, *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Antet, pp.27-28.

⁵ Adrian Gorun, *op. cit.* p.11.

⁶ J.J.Arnett, *The Psychology of Globalization*, in *American Psychologist*. 2002, p.778.

În concluzie, globalizarea are un efect decisiv asupra culturilor și identităților naționale, deși acest proces nu oferă întotdeauna posibilitatea de comunicare între diverse culturi. De obicei se întâmplă ca o cultura dominantă să se impună asupra celorlalte, acest lucru fiind posibil datorită forței economice a acelei țări.

1.2 Cultura și identitatea națională în spațiul carpato-danubiano-pontic

Cele mai recente cercetări spun că cea mai avansată cultură din Mileniul IV Î.H a fost în Carpații Răsăriteni, de asemenea noi românii nu trebuie să uităm că ne aflăm într-o zonă în care s-a născut prima civilizație europeană: Cucuteni-Ariusd-Tripolie. Chiar dacă influențele culturale au venit atât din Balcani, cât și din Europa Centrală, în Carpații Răsăriteni de-a lungul timpului s-au suprapus trei culturi europene: sud-est europeană, central-europeană și est-europeană, poziția geografică a făcut posibilă intersecția acestor și a ajutat la descoperiri arheologice cu totul noi.

Deși influențele culturale au reușit să pătrundă în spațiul românesc acum mulți ani, în zilele noastre putem observa că oamenii sunt reticenti atunci când interacționează cu cei care provin dintr-o altă cultură, din cauza faptului că acești le-ar putea schimba sistemul de credințe, obiceiurile și alte elemente care le aparțin.

Aceste schimburi culturale se pot realiza la nivel verbal, nonverbal, comportamental, de asemenea pot fi explicite sau implicite, inconștiente sau deliberate. Acest proces este unul complex, numite *transmisie culturală* pentru a înțelege mai ușor cum funcționează acest proces voi prezenta modelul *transmisie culturale* propus de Berry și colaboratorii într-un studiu de specialitate⁷.

Modelul transmisiei culturale prezintă următoarele categorii: Prima categorie **Transmisie verticală** (de la antecedenti direcți) împărțită în 1) *enculturația generală*; 2) *socializarea realizată de părinți*. Cea de-a doua categorie **Transmisie oblică** (de la alți adulți) care se împarte în: a) *din propriul grup*, din care fac parte: 1) *enculturația generală* și 2) *socializarea specifică*; b) *de la alte grupuri*: 1) *aculturația generală*; 2) *resocializarea specifică*. Și ultima categorie **Transmisie orizontală** (persoane de aceeași vârstă) care se împarte în: 1) *enculturația generală*; 2) *socializarea specifică celor de aceeași vârstă*, această ultimă categorie se potrivește cel mai bine și trebuie abordată în învățământul românesc⁸.

În continuare pentru a înțelege mai bine conceptul de identitate națională este necesară o definiție a culturii, iar una care explică cel mai bine este următoarea: „*cultura este un mod de viață dezvoltat și împărtășit de un grup de oameni și transmis de la o generație la alta*”⁹.

Noțiunea de identitate tinde să înlocuiască noțiunea de națiune, iar în zilele noastre atunci când vrem să definim acest concept, identitate culturală trebuie să

⁷ Berry, J., Poortinga, Y., Segall, M., Dasen, P., *Cross-Cultural Psychology*, Cambridge University Press, New York, 1992, p.18.
În: Constantin Cucos. *Educație interculturală*. Manuscris nepublicat, p.6. [on-line].

⁸ Ibidem.

⁹ Steward L. Tubbs, Szylvia Moss. *Human Communication. Principles and Contexts*, după Constantin Grecu, *Comunicare interculturală*. În: Ioan Biriș. *Societate și comunicare culturală*. București: Editura Tehnică, 2006, p.151

avem în vedere câteva aspecte noi cum ar fi: drepturile minorităților, „psihologie morală”, *multiculturalitate* și *multiculturalism* etc.¹⁰.

În secolul XIX, o dată cu constituirea statelor naționale începe să se vorbească în Europa despre identitate națională, cercetătorii sunt că identitatea națională a fost definită prima oară în mod polemic în Franța o dată cu afacerea Dreyfus și cu crearea ligilor reunite în *Action Française* a lui Charles Maurras.

În această lume a *ispitelor globalizării*, păstrarea identității se face din ce în ce mai greu mai ales pentru națiunile tinere (cele care și-au căpătat independența în sec. al XIX-lea), care își pun la îndoială specificul și originalitatea lor culturală.

Spune academicianul, Eugen Simion: „Limba națională este entitate sacră pentru un popor, pentru că este cel dintâi semn al identității sale”, deci limba este cel mai important element în lupta pentru apărarea identității naționale.

Atunci când facem referire la români trebuie să menționăm că tradiția populară, cultura populară, obiceiurile de Craciun, de Bobotează, sărbătorile de Florii, Paste, creațiile folclorice (balade, doine) atestă poziția geografică și reprezintă elementele unei solide culturi populare românești.

Românii sunt recunoscuți peste tot pentru mândria lor față de toate aceste elemente menționate mai sus, aceștia referindu-se la țara lor, ca la propriul lor „pământ”, de aici apare și sentimentul puternic că au un pământ al lor, o țară unică. Din păcate acest sentiment apar mai des la cei din mediul rural, iar ceilalți își părăsesc „pământul”, pentru un trai mai bun uitând de valorile și tradițiile care i-au creat și format ca oameni.

După cum am spus și mai sus, limba este elementul principal, românii prin limba și-au revendicat apartenența la marea familie a latinității, aceasta fiind dimensiunea esențială a identității românești.

Filosoful român Emil Cioran, menționează în studiile sale că limba română este creația cea mai importantă a românilor, susținând că dovadă acesteia stau scrierile lui Shakespeare, care suna bine în românește, iar într-o altă limbă par niste traduceri nu foarte reușite.

De asemenea, există numeroase studii care întăresc și confirmă importanța limbii, cum ar fi: *Paliei de la Oraștie* (1582), *Evangheliarul slavo-roman*, tipărit la Sibiu în 1554, *Cartea românească de învățătură* sau *Cazania* lui Varlaam (1643), toate acestea sunt dovezi care poartă amprenta revelației unității limbii¹¹.

Școala, laicitatea, credința sunt elemente importante în crearea identității românilor, în anii 1935-1940, academicianul Titu Maiorescu și pedagogul Spiru Haret s-au ocupat de școala românească și au încercat să aducă școală în activitățile principale ale românilor, însă în perioada comunismului, România era țara cu cel mai mare număr de analfabeți. Deci putem spune că nici în momentul de față, școala nu este elementul de referință pentru identitatea națională a românilor.

Nici în privința credinței, religiei românii nu stau rău, aceștia respectă Biserica, sărbătorile importante și tainele bisericii, încercând să-și formeze o identitate și prin credință.

¹⁰ Pierre Nora, *Présent, nation, mémoire*, Gallimard, 2011, p. 60.

¹¹ Victor V. Grecu, *Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării, idealuri ale militantismului și spiritualității românești*, Biblioteca Județeană Astra, Sibiu, 2010, p.77.

În viziunea reprezentanților Școlii Ardelene, „limba și cultura ca și istoria” au un caracter militant, cu o forță mobilizatoare, toți încercau să ridice poporul la înălțimea demnității pe care i-o dezvăluia originea și limba sa¹².

Este important de supus că în România există numeroase minorități, iar pentru a nu da naștere unor prejudecăți sau unor sentimente de ură și dispreț este important să le acceptăm deoarece acestea sunt considerate semne ale interculturalității.

Deși în Transilvania, care se afla sub stăpânire ungară, în anul 1907 a fost promulgată o politică de cruntă deznaționalizare, lezând conștiința românilor din Transilvania, prin intoleranța și cruzimea ei împotriva „limbii, datinilor și a tradițiilor”¹³, toate acestea s-au încheiat o dată cu sărbătoarea de la 1 Decembrie 1918, Marea Unirea.

Toate aceste elemente menționate mai sus au făcut parte din lupta românilor pentru apărarea identității culturale, etnice, pentru unitate națională și integrare în Europa.

Este important ca și acum în zilele noastre să încercăm să luptăm pentru păstrarea celor mai importante elemente ale identității românești cum ar fi: spațiul identitar („pământul”); limba (elementul esențial); ideea de unitate; religia, credința; oferindu-le o notă de actualitate.

În concluzie ar trebui să ținem cont de ceea ce spunea generalul Gharles De Gaulle: „Nu globalizare, nu mondializare nu uniformizare, ci păstrarea specificului național, a identității națiunii prin limbă și cultură”¹⁴!

BIBLIOGRAPHY

1. Biriș, Ioan. *Societate și comunicare culturală*. Editura Tehnică, București, 2006.
2. Biriș, Ioan. *Istorie și cultură*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
3. Berry, J., Poortinga, Y., Segall, M., Dasen, P. *Cross-Cultural Psychology*, Cambridge University Press, New York, 1992, În: Constantin Cucos. *Educație interculturală*. Manuscris nepublicat. Victor
4. Grecu, V. Victor. *Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării, idealuri ale militantismului și spiritualității românești*, Biblioteca Județeană Astra, Sibiu, 2010.
5. Georgiu, Grigore. *Națiune, cultură, identitate*, Editura Diogene, București, 1997.
6. Gorun Adrian, *Globalizare și identitate*, Târgu Jiu, 2010.
7. Huntington Samuel. P., *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Antet.
8. J.J.Arnett, *The Psychology of Globalization*, in American Psychologist. 2002.

---

¹² Ibidem.

¹³ Victor V. Grecu, op. cit., p. 88.

¹⁴ Ibidem.

9. Martin Hans-Peter Martin, Harald Schumann, *Capcana Globalizării*, București, Editura Economică, 1999.
10. Pierre Nora, *Présent, nation, mémoire*, Gallimard, 2011.
11. Steward L. Tubbs, Szlvia Moss. *Human Communication. Principles and Contexts*, după Constantin Grecu, *Comunicare interculturală*. În: Ioan Biriș. *Societate și comunicare culturală*. București: Editura Tehnică, 2006.